

97/25

Kontrolní závěr z kontroly hospodaření s prostředky státního rozpočtu kapitoly „Ministerstvo zahraničních věcí“

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu na rok 1997 pod číslem 97/25. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Ladislav Zeman.

Kontrola byla zaměřena na hospodaření Ministerstva zahraničních věcí (dále jen „MZV“) s prostředky státního rozpočtu a s majetkem státu v roce 1997.

Kontrolu provedla skupina kontrolujících odborů hospodářské politiky a zahraničních věcí NKÚ v době od září 1997 do března 1998 u MZV.

Ke kontrolnímu protokolu MZV námitky nepodalo.

K o l e g i u m N K Ú na svém XII. zasedání dne 25. 5. 1998

s c h v á l i l o usnesením č. 6/XII/98
k o n t r o l n í z á v ě r v t o m t o z n ě n í:

Úvod

S prostředky státního rozpočtu kapitoly 306 - Ministerstvo zahraničních věcí (dále jen „kapitola“) určenými zákonem č. 315/1996 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 1997, hospodařil ústřední orgán MZV a jím zřízené čtyři příspěvkové organizace: Diplomatský servis, Konferenční centrum Štířín, Správa českých center a Ústav mezinárodních vztahů. Rozpočet vlastního ústředního orgánu obsahoval příjmy a výdaje ústředí (útvary v tuzemsku) a 115 zastupitelských úřadů v zahraničí (dále jen „ZÚ“), které podle organizačního řádu MZV mají rovněž postavení útvarů ústředního orgánu.

Rozpis závazných ukazatelů kapitoly MZV obdrželo od Ministerstva financí (dále jen „MF“) v prosinci 1996.

Rozpis, úpravy a plnění závazných ukazatelů ke dni 31. 12. 1997 uvádí následující přehled:

Závazný ukazatel	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutečnost	/v tis. Kč/	
					%
A. Příjmy celkem	380 000	159 000	167 606		105,41
z toho:					
odvody PO	10 000	10 000	10 000		100,00
B. Investiční výdaje RO celkem	937 000	700 982	716 547		102,22
z toho:					
- systémové dotace	807 000	631 982	647 582		102,47
- individuální dotace	130 000	69 000	68 964		99,95
C. Systémové dotace PO	183 000	144 265	141 823		98,31
D. Neinvestiční výdaje RO celkem	2 781 490	2 690 697	2 611 525		97,06
z toho:					
- mzdové prostředky celkem	363 749	341 117	317 112		92,96
z toho:					
- OON	1 959	1 881	2 411		128,18
E. Příspěvky a dotace PO a podobným organizacím	49 063	832 050	817 123		98,20
z toho:					
- na činnost PO	49 063	47 974	47 923		99,89
- ostatní příspěvky	0	782 000	767 251		98,11
- dotace podnikatel. subjektům	0	2 076	1 949		93,88
F. Limit počtu zaměstnanců RO	2 121		1 910,64		
z toho:					
- ústředí	753		723,43		
- zahraniční služba	1 368		1187,21		

Pozn.: RO = rozpočtové organizace
PO = příspěvkové organizace

V průběhu roku 1997 došlo v rozpočtu kapitoly k výrazným úpravám. Veškeré změny závazných ukazatelů (upravený rozpočet) provedlo MZV na základě rozpočtových opatření schválených MF.

Rozpočet příjmů celkem byl snížen o 221 000 tis. Kč na konečnou částku 159 000 tis. Kč z důvodu převedení příjmů ze správních poplatků (z vízové a konzulární činnosti) z kapitoly na zvláštní příjmový účet státního rozpočtu. Podle stavu tohoto účtu ke dni 31. 12. 1997 činila výše příjmů ze správních poplatků 220 101 tis. Kč.

Rozpočet celkových výdajů byl snížen o 740 000 tis. Kč, zejména z titulu vládou nařízeného vázání rozpočtových prostředků v rámci úsporných opatření vlády, tzv. I. a II. balíčku. Naproti tomu byly do rozpočtu kapitoly uvolněny z kapitoly Všeobecná pokladní správa prostředky zejména na příspěvky mezinárodním organizacím (782 000 tis. Kč), zahraniční rozvojovou a humanitární pomoc (165 000 tis. Kč) a zabezpečení vysílání Českého rozhlasu do zahraničí (30 000 tis. Kč). Po úpravách byl rozpočet celkových výdajů oproti původnímu rozpisu vyšší o 417 000 tis. Kč a činil 4 367 994 tis. Kč.

Upravený rozpočet příjmů i výdajů MZV splnilo. Závazný ukazatel investičních systémových dotací rozpočtových organizací překročilo v souladu se zákonnými předpisy o částku příjmů získaných z vlastní hospodářské činnosti (15 601 tis. Kč) a limit OON přečerpal o souhlasem MF o 530 tis. Kč.

Kontrolou zjištěné skutečnosti

MZV porušilo:

A. zákon ČNR č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky), v ustanoveních:

1. § 11 odst. 1, kde je uvedeno:

„Rozpočtové prostředky mohou být použity pouze v příslušném rozpočtovém roce, a to k účelům, na které byly státním rozpočtem republiky určeny.“

když v ustanoveních § 6 odst. 2 a § 11 odst. 2 téhož zákona je uvedeno:

„Státní rozpočet republiky schvaluje Česká národní rada na rozpočtový rok, který je shodný s kalendářním rokem.“

„K zabezpečení plynulého hospodaření a řádného plnění závazků lze obecně závazným právním předpisem stanovit odchylky od časového a účelového použití rozpočtových prostředků.“

a) MZV při hospodaření s rozpočtovými prostředky na ZÚ nedodrží shodu rozpočtového a kalendářního

roku. Stanovilo ZÚ rozpočtový rok v období od 1. listopadu do 31. října. Rozpočtové příjmy a výdaje ZÚ za rok 1997 byly tedy realizovány v období od 1. 11. 1996 do 31. 10. 1997. Jedná se o systém hospodaření převzatý z FMZV a dle sdělení MZV nezbytný pro zajištění termínů zpracování účetní závěrky a závěrečného účtu kapitoly. Tento systém vyžaduje specifický způsob sestavení rozpočtu a finančního zajištění na období od listopadu do ledna následujícího roku. Do schválení a rozpisu kapitoly hospodaří ZÚ podle rozpočtového provizoria. K pokrytí výdajů tohoto období váže MF v rozpočtu MZV jako „trvalou úsporu“ 350 000 tis. Kč (300 000 tis. Kč poskytlo MF v roce 1993 a 50 000 tis. Kč v roce 1996). Tyto prostředky má MZV uloženy na zvláštním depozitním účtu zřízeném u České národní banky, jehož prostřednictvím hradí veškeré výdaje ZÚ.

MZV má ve svém rozpočtovém hospodaření ještě další odchylku od časového použití rozpočtových prostředků, která není stanovena obecně závazným právním předpisem. Vláda usneseními ze dne 8. 12. 1993 č. 695, ze dne 30. 8. 1995 č. 489 a ze dne 3. 12. 1997 č. 767 udělila MZV výjimku k prodeji vybraných nemovitostí v zahraničí s tím, že získané finanční prostředky budou uloženy na zvláštním devizovém účtu MZV, a to do 31. 12. 2000, a MZV je bude používat na nákup nemovitostí, výstavbu a rekonstrukci objektů ZÚ. K 31. 12. 1997 činil zůstatek na tomto účtu zřízeném u Československé obchodní banky 6 606 tis. USD, tj. v aktuálním přepočtu asi 218 000 tis. Kč.

b) MZV z neinvestičních rozpočtových prostředků ve výši 7 500 tis. Kč určených na účelové financování projektů výzkumu a vývoje neoprávněně poskytlo 2 600 tis. Kč na úhradu institucionálních výdajů na výzkum a vývoj a 81 tis. Kč na investiční výdaje výzkumu a vývoje;

2. § 5 odst. 2, kde je mj. uvedeno:

„Na konkrétní akce nebo předem stanovené okruhy potřeb se poskytují účelové dotace, a to za podmíněk stanovených zásadami dotační politiky ...“

když nepostupovalo v souladu s ustanoveními čl. 2 odst. 4, 5 a 6 „Zásad pro poskytování a čerpání prostředků státního rozpočtu pro pořizování investičního majetku“ (dále jen „Zásady“), vydaných MF pod čj. 113/1 679/1994, s účinností od 1. 3. 1994, kde je uvedeno:

„Při pořizování investičního majetku s účastí investičních výdajů státního rozpočtu mohou právnické a fyzické osoby poskytovat zálohy zhotovitelům díla (podle § 546 zák. č. 513/91 Sb., Obchodní zákoník) a to do výše 10 % z objemu investičních výdajů stanovených pro každý rok výstavby. Za tyto zálohy bude v tomtéž roce provedeno věcné plnění, tj. zúčtování za provedené práce a dodávky (na podkladě zjišťovacích protokolů ap.), vystaven doklad o úhradě jako podklad pro dílčí plnění ve smyslu zák. č. 588/92 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů.“

„Pokud byla záloha zúčtována tj. provedeno věcné plnění a na podkladě zjišťovacího protokolu vystaven daňový doklad pro dílčí plnění DPH, posuzuje se tento případ jako by záloha nebyla poskytnuta a může být poskytnuta další záloha opět do výše 10 % s tím, že pro ní platí ustanovení odstavce (4).“

„U technologických dodávek mohou být poskytnuty zálohy do výše 10 % pořizovací ceny investičního majetku. Ve výši těchto záloh bude v tomtéž roce provedeno věcné plnění, (na podkladě zjišťovacích protokolů ap.) vystaven doklad o úhradě jako podklad pro dílčí plnění ve smyslu zák. č. 588/92 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů.“

- a) MZV dne 4. 7. 1997 uzavřelo smlouvu o dílo na dodávku a montáž dispečerských pracovišť pro Černínský palác v Praze a vysílací středisko Stěžírky za cenu 9 529 tis. Kč s termínem předání díla srpen 1997. Dne 25. 7. 1997 poskytlo zhotoviteli zálohu ve výši 953 tis. Kč. Aniž byla tato záloha zúčtována, poskytlo zhotoviteli dne 12. 8. 1997 další zálohu ve výši 1 548 tis. Kč. Zúčtování obou záloh bylo provedeno při konečném vyúčtování fakturou ze dne 4. 9. 1997.
- b) Dne 25. 10. 1996 uzavřelo smlouvu o dílo na dodávku a montáž anténních systémů pro vysílací středisko Stěžírky za cenu nejvýše 8 920 tis. Kč s termínem předání díla červenec 1997. Ve smlouvě ujednalo, že poskytne zhotoviteli zálohu ve výši 6 400 tis. Kč, tj. 71,7 % z dohodnuté nejvyšší ceny díla, kterou zhotovitel účtuje až při předání díla. Zálohu poskytlo zhotoviteli dne 8. 11. 1996 a ten ji zúčtoval až při konečném vyúčtování fakturou ze dne 16. 6. 1997.
- c) Dne 28. 5. 1996 uzavřelo smlouvu o dílo na vypracování projektové dokumentace ve čtyřech dílčích samostatně oceněných etapách s konečným termínem do 20. 12. 1996 a na autorský dozor stavby ZÚ Budapešť do doby její kolaudace za celkovou cenu 2 278 tis. Kč. Ve smlouvě se zavázalo poskytnout zhotoviteli zálohu ve výši 30 % z celkové ceny díla. Ve skutečnosti pak poskytlo v červenci 1996 dvě zálohy ve výši 10,4 % a 20,9 % z celkové ceny díla, přičemž první záloha nebyla řádně zúčtována (nezúčtováno bylo 81 tis. Kč). Podle smlouvy měl zhotovitel poskytnutou zálohu zúčtovat nejpozději ve faktuře za čtvrtou etapu projektových prací. Zhotovitel poskytnuté zálohy v roce 1996 řádně nezúčtoval a za projektové práce ukončené až v dubnu 1997 vyfakturoval o 51 tis. Kč vyšší cenu než sjednanou ve smlouvě. MZV fakturovanou částku uhradilo. V průběhu kontroly byl dne 20. 3. 1998 přeplatek zhotovitelem vrácen na příjmový účet MZV.
- d) Dne 28. 11. 1995 uzavřelo smlouvu o dílo na rekonstrukci Toskánského paláce v Praze ve dvou realizačních etapách (listopad 1995 až prosinec 1996 a prosinec 1996 až prosinec 1997) za celkovou cenu 142 260 tis. Kč. Ve smlouvě ujednalo, že poskytne zhotoviteli zálohu ve výši 14 000 tis. Kč, tj. 9,8 % z celkové ceny díla, když objem investičních výdajů pro rok 1995 nebyl stanoven, a že záloha bude zúčtována až po předání I. a II. etapy rekonstrukce, a to vždy jednou polovi-

nou. Zálohu poskytlo zhotoviteli dne 7. 12. 1995. Do konce roku 1997 byla zúčtována pouze její polovina.

- e) Na základě smlouvy o dílo na nástavbu rezidence v Káhiře poskytlo dne 12. 7. 1996 zhotoviteli zálohu ve výši 2 000 tis. Kč, která nebyla v tomtéž roce zúčtována. Nebyla zúčtována ani v roce 1997.
- f) Na základě smlouvy o dílo na rekonstrukci sídla stálé mise ČR při OSN v Ženevě poskytlo dne 19. 11. 1997 zhotoviteli zálohu ve výši 3 900 tis. Kč, tj. 10 % z celkové smluvní ceny díla, když objem investičních výdajů pro rok 1997 nebyl stanoven. Záloha nebyla v tomtéž roce zúčtována.
- g) Na základě smlouvy o dílo na rekonstrukci, přestavbu a dostavbu ZÚ Bern poskytlo dne 6. 12. 1996 zhotoviteli zálohu ve výši 3 600 tis. Kč, která nebyla v tomtéž roce zúčtována. Nebyla zúčtována ani v roce 1997.
- h) Na základě smlouvy o dílo na rekonstrukci ZÚ v Moskvě poskytlo dne 4. 2. 1997 zhotoviteli zálohu ve výši 3 500 tis. Kč, která nebyla v tomtéž roce zúčtována;

B. vyhlášku MF ČR č. 205/1991 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu České republiky a o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací, v ustanovení:

§ 4 odst. 2, kde je mj. uvedeno:

„Rozpočtová organizace sestavuje svůj rozpočet příjmů a výdajů podle rozpočtové skladby ...“

MZV nesestavilo svůj rozpočet příjmů rozpočtových organizací (370 000 tis. Kč) podle jednotlivých paragrafů a položek rozpočtové skladby;

C. zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v ustanoveních:

1. § 4 odst. 2, kde je mj. uvedeno:

„Účetní jednotky jsou povinny dodržovat při vedení účetnictví účetní osnovy a postupy účtování ..., které stanoví federální ministerstvo financí a vyhláší je je oznámením o jejich vydání ve Sbírce zákonů.“

MZV ke dni 31. 12. 1997 účtovalo o nákladech na pořízení hmotných investic v celkové částce 21 377 tis. Kč nesprávně na účtu 052 - Poskytnuté zálohy na hmotný investiční majetek namísto na účtu 042 - Pořízení hmotných investic. Jednalo se o investice uvedené v bodu A.2 písm. a), b), c) tohoto kontrolního závěru;

2. § 7 odst. 1, kde je uvedeno:

„Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem.“

- a) V roce 1989 poskytlo FMZV na účet Správy služeb diplomatického sboru Vietnamské socialistické republiky zálohu ve výši 3 206 tis. Kč v souvislosti s přípra-

vou stavby nové budovy ZÚ Hanoj. V roce 1990 byla stavba ve stadiu projektové přípravy zastavena a vietnamská strana po dohodě s FMZV vrátila dne 9. 7. 1990 na jeho účet zálohu sníženou o částku 468 tis. Kč vynaložených nákladů na přípravu stavby. O těchto nákladech na zmařenou investici účtovalo MZV ještě ke dni 31. 12. 1997 na účtu 052 - Poskytnuté zálohy na hmotný investiční majetek.

- b) MZV ještě ke dni 31. 12. 1997 účtovalo částkou 3 184 tis. Kč na účtu 021 - Budovy, haly a stavby o hmotném investičním majetku ZÚ Pchjongjang (6 finských domků s technickým zázemím), který byl již v roce 1990 převeden bezúplatně do vlastnictví KLCDR;

3. § 18 odst. 2, kde je mj. uvedeno:

„Rozvaha a zůstatky účtů, které obsahuje rozvaha (rozvahové účty), jimiž se následující účetní období zahajuje, musí navazovat na rozvahu a zůstatky rozvahových účtů, jimiž se předcházející účetní období uzavřelo; ...“

MZV sestavená rozvaha a rozvahové účty ke dni 1. 1. 1997 nenavazovaly na rozvahu a zůstatky rozvahových účtů ke dni 31. 12. 1996. Aktiva i pasiva ke dni 1. 1. 1997 byla o 25 311 tis. Kč nižší. V průběhu kontroly byl nedostatek odstraněn;

4. § 30 odst. 2, kde je mj. uvedeno:

„Fyzickou inventuru hmotného majetku ... lze provádět v průběhu posledních tří měsíců účetního období, popřípadě v prvním měsíci následujícího účetního období ...“

MZV do doby kontroly (únor 1998) neukončilo fyzickou inventuru hmotného majetku prováděnou v rámci inventarizace ke dni 31. 12. 1997;

D. vyhlášku FMF č. 119/1988 Sb., o hospodaření s národním majetkem, v ustanoveních:

1. § 15 odst. 1, kde je uvedeno:

„Při výkonu práva hospodaření s pohledávkami státu je organizace povinna plnit povinnosti stanovené v § 73 hospodářského zákoníku.“

kde v odstavci 1, ve znění zákona č. 98/1988 Sb., je uvedeno:

„Organizace, která vykonává právo hospodaření s pohledávkou státu, je povinna pečovat o to, aby všechny povinnosti dlužníka byly včas a řádně splněny, popřípadě, aby pohledávka státu byla včas uplatněna u příslušných orgánů a aby rozhodnutí těchto orgánů byla včas vykonána.“

MZV mělo ke dni 1. 1. 1997 pohledávky za organizacemi ve výši 37 770 tis. Kč a pohledávky za obyvatelstvem ve výši 2 124 tis. Kč.

Pohledávky za organizacemi byly předmětem kontroly NKÚ již v roce 1994 (kontrolní akce č. 39/94 - Hospodaření s prostředky státního rozpočtu ve vybraných položkách kapitoly Ministerstvo zahraničních věcí). Jedná se zejména o dluhy organizací, které prostřednictvím a na náklady FMZV, později MZV, delegovaly své zástupce na obchodní oddělení ZÚ (tzv. delegátská síť). V roce 1994 mělo MZV pohledávky vůči 19 takovýmto organizacím v celkové výši 33 744 tis. Kč. Přestože MZV koncem roku 1995 podalo na všech 19 dlužníků žaloby u příslušných soudů, do doby této kontroly uhradily pohledávky pouze 2 organizace celkovou částkou 239 tis. Kč.

V ostatních případech byl stav následující:

- na osm organizací prohlásily soudy konkurzy, které nebyly ukončeny, a MZV podalo ve všech případech v zákonné lhůtě přihlášky pohledávek s příslušenstvím do konkurzního řízení (22 806 tis. Kč),
- u třech organizací soudní řízení nebylo ukončeno (2 206 tis. Kč),
- u šesti organizací bylo soudem pravomocně rozhodnuto, avšak dlužné částky včetně úroků z prodlení nebyly splaceny (8 493 tis. Kč).

V pěti případech z těchto pohledávek v celkové částce 2 523 tis. Kč nepečovalo MZV o včasný výkon soudních rozhodnutí. Dne 6. 3. 1996 a dne 24. 7. 1996 nabyly právní moci platební rozkazy soudů o zaplacení dvou pohledávek. MZV teprve v srpnu 1997 urgovalo jejich zaplacení a v říjnu a listopadu 1997 požádalo soudy o součinnost při zjištění potřebných údajů o dlužnících před podáním návrhu na výkon soudního rozhodnutí. Rozsudek o zaplacení zbylých třech pohledávek vynesl soud dne 11. 9. 1996. MZV do doby kontroly jejich zaplacení neurgovalo a nepodalo návrh na výkon soudního rozhodnutí.

MZV do doby kontroly neuplatnilo u soudu pohledávku za obyvatelstvem vzniklou v roce 1993 ve výši 372 tis. Kč. V případě čtyř pohledávek za obyvatelstvem v celkové částce 67 tis. Kč nepečovalo o včasné vykonání soudních rozhodnutí vydaných v letech 1993 - 1995 k zaplacení těchto pohledávek. Teprve v srpnu a září 1997 požádalo příslušné soudy o součinnost při zjištění potřebných údajů o dlužnících před podáním návrhu na výkon soudního rozhodnutí, v jednom případě podalo u soudu návrh na nařízení výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy.

Dále bylo zjištěno, že MZV v roce 1994 vyúčtovalo obchodní společnosti částkou 377 tis. Kč náklady na činnost jejího obchodního delegáta s odkazem na uzavřenou „Smlouvu o úpravě vztahů, týkajících se činnosti obchodních delegátů v zahraničí a finančním vyrovnání“. Takovou smlouvu však se společností neuzavřelo, a ta proto odmítla náklady zaplatit. Uzavřelo pouze pracovní smlouvu s delegátem. Žalobu MZV o zaplacení této pohledávky včetně příslušenství (celkem 616 tis. Kč) soud v roce 1997 zamítl s odůvodněním, že právní povinnost žalovaného k plnění žalované částky žalobci není dána, neboť nevyplývá ze zákona ani ze smluvního závazku. O odvolání MZV proti tomuto rozsudku soud nerozhodl. Dne 26. 8. 1997 prohlásil soud na obchodní společnost konkurz, do kterého se MZV v zákonné lhůtě přihlásilo;

2. § 6 písm. a), kde je uvedeno:

„Organizace jsou povinny hospodařit s národním majetkem s péčí řádného hospodáře. Jsou povinny zejména:

a) národní majetek zjistit, sepsat, ocenit, pokud není stanoveno jinak, a vést v předepsané evidenci podle zvláštních předpisů, ...“

MZV neocenilo a nevedlo v předepsané evidenci pozemky o celkové výměře 94 022 m², čtyři budovy a další hmotný investiční majetek v hodnotě asi 36 000 tis. Kč ve vysílacím středisku Stěžírky, které převzalo v roce 1993 od FMZV;

3. § 7 odst. 3, kde je uvedeno:

„O přebytku nebo neupotřebitelnosti národního majetku i o způsobu naložení s ním rozhoduje písemně vedoucí organizace nebo jím písemně pověřený jiný vedoucí pracovník organizace, případně na návrh jím zřízené komise jako poradního orgánu. K rozhodnutí o přebytku nebo neupotřebitelnosti národního majetku musí být dodatečně připojen doklad o tom, jak bylo s majetkem naloženo.“

MZV v letech 1993 - 1997 vyřadilo ve vysílacím středisku Stěžírky jako neupotřebitelný hmotný investiční majetek v hodnotě asi 2 900 tis. Kč. Při kontrole nepředložilo písemné rozhodnutí vedoucího organizace nebo jím písemně pověřeného jiného vedoucího zaměstnance o neupotřebitelnosti majetku a způsobu naložení s ním a doklad o tom, jak bylo s majetkem naloženo;

E. zákon ČNR č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitosti České republiky (katastrální zákon), v ustanovení § 10 odst. 1 písm. d), kde je mj. uvedeno:

„Vlastníci a jiní oprávnění jsou povinni...“

d) ohlásit katastrálnímu úřadu změny údajů katastru týkající se jejich nemovitostí, a to do 30 dnů ode dne jejich vzniku a předložit listinu, která změnu dokládá; ...“

MZV neohlásilo katastrálnímu úřadu k zápisu do katastru nemovitostí tři budovy vysílacího střediska Stěžírky. Tyto budovy, postavené v 80. letech a užívané postupně MV ČR, FMZV a MZV, nejsou v katastru nemovitostí zapsány;

G. zákon č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, v ustanoveních:

1. § 40 odst. 2, ve znění zákona č. 148/1996 Sb., kde je uvedeno:

„Uzavřená smlouva musí obsahovat ustanovení, kterým je nabídková cena uchazeče stanovena jako cena nejvýše přípustná, kterou je možné překročit jen za podmínek stanovených ve smlouvě.“

Kupní smlouvy uzavřené MZV na základě výsledků veřejných obchodních soutěží neobsahovaly ustanovení, kterým je nabídková cena uchazeče stanovena jako cena nejvýše přípustná. Kupní ceny jsou uvedeny pouze s odkazem na ceníky výrobků uchazečů, jež však nejsou ve smlouvě specifikovány, a nelze tak posoudit, zda k překročení nabídkové ceny nedošlo;

2. § 41 odst. 1, kde je uvedeno:

„Odmítne-li vybraný uchazeč uzavření smlouvy nebo nedojde-li k jejímu uzavření z důvodů na straně uchazeče v době stanovené v § 40, je zadavatel povinen neprodleně vyzvat k uzavření smlouvy uchazeče ve druhém pořadí. Tomuto uchazeči se zadávací lhůta prodlužuje tak, že skončí 30 dnů od vyzvání zadavatelem. O této skutečnosti vyrozumí zadavatel i uchazeče umístěného ve třetím pořadí, který je v tomto případě nabídkou vázán po dobu jako uchazeč umístěný ve druhém pořadí, popřípadě po dobu uvedanou v odstavci 2.“

když v ustanovení § 40 odst. 1 je mj. uvedeno:

„S uchazečem, jehož nabídka byla vybrána jako nejvhodnější, je zadavatel povinen uzavřít příslušnou smlouvu do 30 dnů od uplynutí zadávací lhůty vyhlášené v podmínkách soutěže ...“

MZV na základě výsledků pěti obchodních veřejných soutěží na dodávky kuchyňského vybavení, jídelních souprav, domácích elektrospotřebičů, kopírovací techniky, podlahové krytiny a nábytku uzavřelo v řádné zadávací lhůtě kupní smlouvy s uchazeči, jejichž nabídky vybralo jako nejvhodnější. Aniž byly splněny zákonné podmínky, uzavřelo současně kupní smlouvy i s uchazeči umístěnými ve druhém a třetím pořadí a v roce 1997 od nich nakoupilo zboží za celkem 20 503 tis. Kč. Část nábytku v ceně 957 tis. Kč nakoupilo od dodavatele, který se soutěže o veřejnou zakázku nezúčastnil.

3. Dále bylo zjištěno, že MZV vyhlásilo v roce 1997 zveřejněním v Obchodním věstníku obchodní veřejnou soutěž na dodávku osobních vozidel mj. s podmínkou, že nebude vybranému uchazeči poskytovat žádnou zálohu. V rozporu s touto podmínkou však v kupní smlouvě s vybraným uchazečem sjednalo a zaplatilo zálohu ve výši 10 % z ceny, a to do sedmi dnů po uzavření objednávky;

H. zákon ČNR č. 300/1992 Sb., o státní podpoře výzkumu a vývoje, ve znění zákona č. 1/1995 Sb., v ustanovení § 5 odst. 1 písm. b), kde je uvedeno:

„Účelové financování výzkumu a vývoje se provádí: ...“

b) z rozpočtových kapitol jednotlivých ústředních orgánů státní správy České republiky v souladu se zásadami vlády pro oblast výzkumu a vývoje.“

když nepostupovalo v souladu s Pravidly pro poskytování účelových finančních prostředků ze státního roz-

počtu na podporu projektů výzkumu a vývoje (dále jen „Pravidla“), schválenými usnesením vlády ze dne 3. 1. 1996 č. 27, kde v části II písm. B bod 3 je mj. uvedeno:

„Smlouva musí obsahovat zejména: ... identifikační kód projektu ...“,

v části II písm. C je mj. uvedeno:

„Zadavatel před poskytnutím finančních prostředků předává Radě do centrální evidence projektů následující údaje: ...“

MZV v pěti smlouvách o řešení projektu a o poskytnutí prostředků uzavřených v roce 1997 neuvedlo identifikační kódy projektů.

V období leden až duben 1997 poskytlo šesti řešitelům projektů finanční prostředky v celkové výši 1 060 tis. Kč. Údaje týkající se projektů předalo Radě vlády České republiky pro výzkum a vývoj do centrální evidence až dne 26. 5. 1997.

Shrnutí

Kontrola hospodaření MZV s prostředky státního rozpočtu a majetkem státu poukázala na systémové nedostatky v řídicí činnosti mající charakter porušení obecně závazných právních předpisů. Jedná se o nesoulad rozpočtového a kalendářního roku na zastupitelských úřadech v zahraničí a vedení zvláštního devizového účtu MZV.

Nedostatky v hospodaření s rozpočtovými prostředky se týkaly jak příjmové, tak zejména výdajové části rozpočtu kapitoly.

V příjmové části se jednalo o neplnění zákonných povinností při výkonu práva hospodaření s pohledávkami za rozpočtovými příjmy (za organizacemi a obyvatelstvem). U pohledávek za organizacemi se přitom jednalo o nedostatek zjištěný již při kontrole NKÚ v roce 1994.

Ve výdajové části byly zjištěny četné nedostatky při poskytování záloh na pořízení investičního majetku a při zadávání veřejných zakázek. Zálohy na pořízení investičního majetku poskytovalo MZV zhotovitelům díla opakovaně bez jejich řádného zúčtování a výrazně vyšší, než povoluje příslušný předpis. Neoprávněně takto poskytl zálohy nejméně ve výši 20 000 tis. Kč. Veřejné zakázky zadávalo MZV i tím způsobem, že uzavřelo kupní smlouvu s vybraným uchazečem v obchodní veřejné soutěži a současně s uchazeči umístěnými ve druhém a třetím pořadí.

V oblasti hospodaření s majetkem státu porušovalo MZV obecně závazné předpisy při vedení účetnictví, vyřazování neupotřebitelného majetku a ohlašování údajů do katastru nemovitostí. Zejména neocenilo a nevedlo v předepsané evidenci pozemky, budovy a další hmotný investiční majetek, který v roce 1993 převzalo od FMZV.

MZV mělo hospodaření s majetkem ještě v roce 1997 upraveno interním Hospodářským řádem z roku 1991, zpracovaným na podmínky bývalého FMZV a odvolávajícím se na již neplatné právní normy (nařízení vlády ČSFR č. 153/1971 Sb., o informační soustavě organizací, vyhlášku FMF č. 155/1971 Sb., o inventarizaci hospodářských prostředků, apod.). V době ukončení kontroly byla připravena ke schválení novela Hospodářského řádu.

Po ukončení kontroly již přijalo MZV opatření k odstranění zjištěných nedostatků. Týkají se zejména:

- problematiky posunu rozpočtového roku zastupitelských úřadů v zahraničí,
- zúčtování zmařené investice u ZÚ Hanoj a budov u ZÚ Pchjongjang,
- evidence a ocenění majetku ve vysílacím středisku Stěžírky,
- poskytování záloh při pořizování investic.